

EUROPAPARLAMENTET

SPECIALUTGAVA

*DIREKTORATET FÖR PLANERING
AV PARLAMENTETS ARBETE*

**INFORMELLT MÖTE I
EUROPEISKA RÅDET
den 16 april 2003
Aten**

TAL AV TALMAN PAT COX

03/S-2003

*Generaldirektoratet för parlamentets
ledning*

SV

SV

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2003)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2003)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\Athènes

TAL

av Europaparlamentets talman

Pat COX

vid Europeiska rådets informella möte

den 16 april 2003

i Aten

Det faktiskt framförda talet

Herr ordförande,

Utvidgningen har inletts. Det är med stolthet jag kan meddela att Europaparlamentet med överväldigande majoritet röstade för att godkänna de tio anslutningsländernas medlemsansökningar förra onsdagen. Över 90 procent av Europaparlamentets ledamöter röstade för denna utvidgning. Den siffran är till och med högre än vid tidigare utvidgningar. Under det kommande året går utvidgningsprocessen in i ett nytt skede. Nu beslutar folket genom folkomröstningar och parlamenten genom sina ratificeringsförfaranden. Arbetet på europeisk nivå är avslutat.

Hittills har tre folkomröstningar i anslutningsländerna Malta, Slovenien och Ungern visat vägen. På Europaparlamentets vägnar vill jag gratulera deras ledare till folkomröstningsresultaten. Men vi har viktiga prov framför oss. Jag vill be er att sörja för att medlemsstaternas parlament, särskilt i medlemsstaterna, ratificerar anslutningsfördragen i god tid enligt tidsplanen så att vi klarar tidsgränsen den 1 maj 2004.

De omfattande reformer – ekonomiska, politiska och sociala – som anslutningsländerna har genomfört sedan Berlinmurens fall, då de byggt upp demokratin, infört marknadsekonomi och införlivat EU:s regelverk, har krävt uppoffringar, mod och tålamod.

Konventet, där anslutningsländerna deltar och som är vårt bidrag till reformprocessen, är absolut nödvändigt för att ett EU med 25 medlemmar ska kunna fungera. Vi måste visa mod och mognad för kompromisser.

I oktober 2000, redan innan Nicefördraget undertecknades, röstade parlamentet i allt väsentligt för en europeisk konstitution och efterlyste ett konvent. Många tyckte att vår inställning var utopisk. Så småningom har många medgett att ett konvent behövdes. Efter Nice har vi alla blivit övertygade om att det var nödvändigt.

Och konventsidéen fungerar. Konventet har stimulerat den offentliga debatten. Det har gjort det möjligt att dra vissa slutsatser, som i många fall är radikalare än resultaten från Amsterdam- och Nicefördragen. Det har varit öppet. Det var en bra lösning.

Det råder bred samstämmighet om vilken form resultatet ska ta: ett konstitutionellt fördrag. Stadgan om de grundläggande rättigheterna kommer att ingå i fördraget. Vi är eniga om att lagstiftningsarbetet måste förenklas. Vårt arbete när det gäller rättsliga och inrikes frågor bör öka effektiviteten på detta område som dagligen är så viktigt för medborgarna i Europa, och de nationella parlamenten kommer att spela en viktigare roll för att trygga subsidiariteten. Den djärvhet och ambition som konventet visade prov på när det inledde sitt arbete måste upprätthållas. Vi kan inte skapa morgondagens Europa genom att falla tillbaka på de nuvarande fördragen. Det krävs en extra ansträngning och det krävs kompromissvilja.

I slutändan kommer den allmänna opinionen att döma efter resultatet. Medborgarna bryr sig knappast om institutionell teori. Beslutsvägar, utnämningförfaranden, institutioner och hur de interagerar intresserar ingen. Medborgarna kommer att döma konventets slutrapport efter att ha ställt några mycket enkla frågor. Kommer det här att fungera? Kommer det att öka vår prestationsförmåga? Kommer det att främja välfärden? Kommer det att öka säkerheten? Kommer det att öka vårt inflytande i världen? Är det effektivt? Är det begripligt? Och framför allt – det är jag som parlamentariker säker på – kommer medborgarna att fråga: Står demokrati, legitimitet och insyn i centrum för det europeiska bygget?

Så konventet måste diskutera institutioner, men institutioner är bara en del av bilden. I alla fall är det där vi befinner oss nu och, herr ordförande, du har bett oss att svara på flera viktiga frågor. Jag skulle vilja påpeka att vi utgår från vårt starka stöd för gemenskapsmetoden. Utan denna metod hade unionen inte nått de framgångar som hittills skördats i integrationsprojektet.

Jag har inget enkelt och heltäckande svar från parlamentet på de frågor du tar upp, av ett mycket gott skäl. Parlamentet har följt spelreglerna. Vi har inte gjort något utkast till konstitution; det är konventets uppgift. Våra ledamöter deltar helt och fullt. Vi försöker inte tvinga fram ett visst resultat, och vi vet att kompromisser är nödvändiga för att konventet ska kunna bli en framgång. Men jag kan förmedla några av mina kollegers tankar om de punkter du tar upp.

Kontinuitet i Europeiska rådets och ministerrådets ordförandeskap: Jag ska vara tydlig. Om vi strävar efter att göra rådet mer effektivt så att förhandlingarna förbereds bättre och besluten följs upp mer noggrant, vem kan ha något emot det? Men om förslaget handlar om att skapa en mäktig EU-president – vilket är din outtalade fråga – som inte bara är ordförande i Europeiska rådet utan leder EU på hemmaplan och representerar unionen utomlands, måste vi ställa oss en rad frågor. Hur skulle denna ordförande stå i förhållande till kommissionens ordförande? Vem skulle välja ordföranden? Vem skulle avsätta honom? Hur skulle förhållandet vara mellan EU:s ordförande och en utrikesminister? Vem skulle stå som motvikt till den här tunga posten? Inför vem och genom vilka skulle en sådan ämbetsinnehavare ansvara demokratiskt på ett offentligt och öppet sätt? Demokrati är viktigt. Alla nya byråer som etableras måste bygga på en demokratisk grundval.

Som alla våra institutioner måste rådet genomföra reformer. Mer kontinuitet i rådets ordförandeskap kan säkert vara berättigat. Att skapa en ny superordförande för EU riskerar att väcka förväntningar som inte kommer att kunna uppfyllas, skapa oro som inte kommer att kunna lugnas och väcka farhågor om balansen mellan institutionerna.

Den andra av dina frågor gäller Europeiska kommissionens storlek och sammansättning. Många i parlamentet är angelägna om att alla medlemsstater ska finnas företrädade i alla institutioner. Om vi vill ha en stark kommission, om vi vill stärka kommissionens berättigade auktoritet att fatta svåra beslut och genomföra EU:s politik, kräver den allmänna opinionen i medlemsstaterna att företrädare för alla medlemsstater sitter med kring bordet. Men om kommissionen får många fler medlemmar krävs ytterligare interna reformer och omorganisering.

Kommissionsordförandens utnämning och befogenheter: Vi välkomnar idén att parlamentet – och ingen hybridorganisation – väljer kommissionens ordförande och godkänner kommissionen som helhet. Vårt parlament är ett minoritetsparlament, där ingen grupp eller parti kan få absolut majoritet. Därför tror jag att en omröstning där det krävs majoritet bland alla parlamentets ledamöter skulle garantera kommissionsordförandens objektivitet och oberoende. Rådets samtycke skulle ge utnämningen ytterligare legitimitet. Men det viktigaste är att skydda kommissionens ordförandes auktoritet, opartiskhet och oberoende, särskilt genom utnämningen av hans eller hennes kolleger, befogenheten att fördela och omfördela ansvarsområden och rätten att tvinga en kommissionär att avgå när det är berättigat. Att ge kommissionens ordförande dessa befogenheter är det som krävs för att uppnå en riktig opartiskhet och ett fullständigt oberoende. Hur han eller hon utnämns är inte lika viktigt.

Costas Simitis har frågat oss hur en framtida utrikesminister ska utnämnas och vilka befogenheter han eller hon ska ha. Parlamentet stöder förslaget på att slå samman de funktioner som idag innehas av den höge representanten och kommissionären för yttre förbindelser. Vi vill att denna sammanslagning ska ske på ett välordnat sätt. Därför är det viktigt att den framtida utrikesministern är en kommissionsledamot som föreslås av rådet och godkänns av kommissionens ordförande. Utrikesministern bör även, liksom övriga kommissionsledamöter, godkännas av Europaparlamentet i samband med omröstningen om hela kommissionen. Denna omröstning är viktig eftersom alla kommissionsledamöter har verkställande befogenheter och budgetansvar

Jag skulle vilja gå ännu längre. En utrikesminister skulle vara framgångsrik om han eller hon har tillräckliga resurser – diplomatiska, tekniska och ekonomiska – till sitt förfogande. Men just eftersom utrikespolitiken framför allt är av mellanstatlig natur kan det hända att vi får en minister och en apparat utan innehåll om det saknas en tydlig politisk vilja i medlemsstaterna att få detta att fungera. I så fall får vi en utrikesminister utan utrikespolitik, ett högt ämbete med storstilade ambitioner men med begränsad handlingsförmåga.

Detta kan inte vänta tills ett konstitutionsfördrag har ratificerats. Redan nu är det hög tid att gå vidare efter vår oenighet om konflikten i Irak. Det stora engagemang som en av våra medlemsstater har visat i de militära aktionerna måste nu omvandlas till ett starkt engagemang från alla medlemsstater att via FN delta i återuppbyggnaden och den politiska ledningen så snart som möjligt.

Vi måste ta fram en plan för fred i Mellanöstern, utarbeta en strategi för västra Balkan och utveckla den nya politiken gentemot grannländerna. Vi kan inte vänta på ett konstitutionellt fördrag innan vi genomför denna agenda. EU måste förbereda sig för att tala med en röst i internationella sammanhang. Konstitutionen kan endast ge oss ett medel för detta. Men bara ett samlat ledarskap från Europeiska rådet kan ge EU:s politik en verklig innebörd.

När det gäller tanken på en kongress för europeiska och nationella parlamentsledamöter, måste vi återigen fråga oss vad denna kongress ska tjäna till. Konventet lägger fram vettiga förslag om att öka de nationella parlamentens kontroll av hur subsidiaritetsprincipens tillämpas. När vi säger att det behövs en parlamentarisk dimension för att denna konstitution ska bli framgångsrik menade vi aldrig att denna dimension måste vara densamma som Europaparlamentets dimension. Demokratin i EU kommer att stärkas om den betraktas som en obruten ansvarskedja. Varje nivå har sin egen funktion. De nationella parlamenten får, enligt konventet, en starkare roll och de har även till uppgift att ställa de nationella regeringarna till svars. Europaparlamentet å sin sida granskar kommissionen, fattar beslut tillsammans med rådet och fastställer budgeten.

Jag skulle vilja påpeka något som ni kanske inte vet, nämligen att de nationella parlamenten och Europaparlamentet samarbetar i utrikesfrågor och i ekonomiska och monetära frågor samt i konstitutionella frågor. Faktum är att det under det gångna året har hållits 40 sammanträden om året på utskottsnivå.

När det gäller det konkreta samarbetet mellan Europaparlamentet och de nationella parlamenten kan man säga att konventet är ett praktexempel på hur detta samarbete kan berika vårt arbete. Vi anser att konventsmodellen – nationella parlamentsledamöter, ledamöter av Europaparlamentet, regeringar och kommissionen – bör vara den modell som används vid framtida konstitutionella förändringar. De framsteg som gjorts efter Laeken bör i detta sammanhang tas tillvara.

Jag har nu försökt att besvara de frågor som du ställde. Låt mig nu besvara några frågor som du inte ställde.

Först och främst måste man i det nya fördraget slå fast att rådet ska fatta sina beslut i fullständig öppenhet under alla skeden av lagstiftningen.

I Nice beslutade man att införa ett nytt omröstningssystem i rådet efter utvidgningen. Uppriktigt sagt är det bara ett fåtal som förstår detta system, och ingen är nöjd med det. Personligen tvingades jag att ge mig i kast med denna invecklade fråga under Irlands två folkomröstningar om Nicefördraget. Vi måste göra vårt arbete begripligt för vanligt folk. Europaparlamentet anser att legitimiteten för rådets beslutsfattande skulle tryggas om besluten fattas med enkel majoritet av medlemsstaterna, som ska företräda en majoritet av unionens befolkning. Denna dubbla majoritet, tillsammans med att alla medlemsstaterna är företrädare i alla institutionerna och att de deltar mer regelbundet i rådet, är en åtgärd som skulle kunna sammanjämka två till synes oförenliga uppfattningar, å ena sidan några av de små medlemsstaternas fruktan att kvävas av de stora medlemsstaternas intressen, och å andra sidan de stora medlemsstaternas fruktan att bli utröstade av en koalition av mindre medlemsstater.

Tvister mellan olika medlemsstater och intressen uppstår endast när det finns en fruktan för att bli ignorerad, vare sig denna fruktan är välgrundad eller inte. Detta är rätt tid och plats att lyssna och tala med ömsesidig förståelse och respekt. Låt oss försöka att bygga på styrkan i den europeiska mångfalden och inte på svagheterna i den.

En annan viktig fråga som jag vill ta upp är att vi före och efter förra veckans votering stötte på problem när det gäller de budgetmässiga konsekvenserna av utvidgningen. Vi kom fram till en lösning, tack vare det grekiska ordförandeskapet, kommissionen och parlamentets budgetutskott. På samma sätt måste vi i konventet finna en lösning som respekterar både rådets och parlamentets budgeträttigheter när det gäller den årliga budgeten och våra fleråriga budgetplaner.

Europaparlamentet anser att vi måste hålla fast vid den tidtabell som lades fast i Köpenhamn med ett slutdatum för konventets arbete den 30 juni. Det tjänar ingenting till att skjuta upp problemen på morgondagen. Vi känner till stöttestenen. Konventets arbete är angeläget, men det finns en risk för att dess betydelse förminskas om vi nu sätter en senare tidsfrist. Efter en period av förvirring i unionen med anledning av Irakfrågan skulle vi sända ut fel signaler om vi förlänger konventets arbete. Detta kan nämligen ge medborgarna uppfattningen att vi tvekar om vilken väg unionen ska slå in på i framtiden. Konventet kommer att följas av regeringskonferensen. Det är viktigt att denna regeringskonferens avslutas i god tid före valen till Europaparlamentet, så att väljarna vet vilka framtidsperspektiv det finns för unionen och för det parlament som de väljer.

När konventet inleddes skrev Financial Times att konventets ordförande Giscard d'Estaing stod inför den svåra uppgiften att *“på okänt vatten styra en nytillverkad skuta med en oprövad besättning till ett långt ifrån säkert mål”*.

När jag nu hör att ordförande Giscard d'Estaing funderar på att bokstavligen ta med sina presidiemedlemmar ut på sjön nästa månad för att utarbeta de slutgiltiga artikelförslagen till Europas framtida konstitution kan jag bara önska: Trevlig resa, och lycka till!